NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA

L. A. GEELHOED

prednesené 28. septembra 2006 [1]

1. Prejednávaná vec sa opäť týka ťažkostí spojených s dôsledkami zániku účinnosti predchádzajúcej skupinovej výnimky v sektore motorových vozidiel a nadobudnutia účinnosti novej. V prejednávanej veci ide o zistenie, či nadobudnutie účinnosti novej výnimky môže odôvodniť vypovedanie existujúcich dohôd o distribúcii v skrátenej výpovednej lehote. Taktiež ide o otázku neplatnosti.

I — Právny rámec

2. Podľa odôvodnenia č. 19 nariadenia č. 1475/95 [2]:

„Článok 5 ods. 2 body 2 a 3 a článok 5 ods. 3 stanovujú minimálne podmienky pre výnimku týkajúcu sa trvania a výpovede dohody o distribúcii a servise, pretože vzhľadom na investície distributéra na zlepšenie štruktúry distribúcie a servisu zmluvných výrobkov je závislosť distributéra na dodávateľovi výrazne silnejšia v prípade dohôd uzavretých na krátku dobu alebo dohôd s krátkou výpovednou lehotou. Aby sa však nebránilo v rozvoji pružných a účinných distribučných štruktúr, je potrebné priznať dodávateľovi mimoriadne právo ukončiť dohodu v prípade potreby reorganizácie celej siete alebo jej podstatnej časti. ...“ [*neoficiálny preklad*]

3. Článok 5 ods. 2 a 3 nariadenia č. 1475/95 stanovujú:

„2. Pokiaľ distributér prevzal povinnosti uvedené v článku 4 ods. 1 na účely zlepšenia štruktúry distribúcie a servisu, výnimka sa uplatní pod podmienkou, že:

...

1 — Jazyk prednesu: holandčina.

2 — Nariadenie Komisie z 28. júna 1995 o uplatňovaní článku [81] ods. 3 Zmluvy na niektoré kategórie dohôd o distribúcii a servise motorových vozidiel [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 145, s. 25).

2) dohoda sa uzavrela aspoň na päť rokov, alebo že riadna výpovedná lehota dohody uzavretej na dobu neurčitú je pre obe strany minimálne dva roky; táto lehota sa skracuje minimálne na jeden rok, pokiaľ:

...

3. Podmienky výnimky stanovené v odsekoch 1 a 2 nemajú vplyv:

— na právo dodávateľa vypovedať dohodu uplatnením minimálne ročnej výpovednej lehoty v prípade potreby reorganizácie celej siete alebo jej podstatnej časti,

..." [*neoficiálny preklad*]

4. Vo vysvetľujúcej brožúre Komisie k nariadeniu sa odpoveď na šestnástu otázku písm. a) týkajúcu sa možnosti predčasne ukončiť dohodu o distribúcii zaoberá najmä týmto problémom. V súhrne je v nej vysvetlené, že výrobca motorových vozidiel má právo ukončiť dohodu predčasne (s ročnou výpovednou lehotou), pokiaľ musí reorganizovať celú svoju sieť alebo jej podstatnú časť; táto možnosť predčasnej výpovede sa zaviedla preto, aby výrobca mohol pružne prispôsobiť svoj systém distribúcie; potreba vykonať reorganizáciu môže vzniknúť z rôznych dôvodov, napríklad z dôvodu správania konkurentov alebo z dôvodu vývoja hospodárskych podmienok, práve preskúmanie konkrétnej organizácie siete výrobcu umožňuje v každom jednotlivom prípade rozhodnúť, či je alebo nie je zasiahnutá „podstatná" časť siete; výraz „podstatný" zahŕňa tak ekonomický, ako aj geografický aspekt, ktorý môže byť obmedzený na sieť v dotknutom členskom štáte alebo v jeho časti.

5. Nariadenie č. 1475/95, účinné podľa článku 13 do 30. septembra 2002, bolo od 1. októbra 2002 nahradené nariadením Komisie (ES) č. 1400/2002 [3].

6. Podľa odôvodnenia č. 12 tohto nariadenia:

„Bez ohľadu na trhové podiely dotknutých podnikov sa toto nariadenie nevzťahuje na vertikálne dohody obsahujúce niektoré

3 — Nariadenie Komisie z 31. júla 2002 o uplatňovaní článku 81 ods. 3 Zmluvy na niektoré kategórie vertikálnych dohôd a zosúladených postupov v sektore motorových vozidiel (Ú. v. ES L 203, s. 30; Mim. vyd. 08/002, s. 158).

druhy vážnych obmedzení súťaže (hlavné obmedzenie), ktoré všeobecne zjavne obmedzujú súťaž, a to aj pri nízkych trhových podieloch, a ktoré nie sú nevyhnutné na dosiahnutie pozitívnych účinkov uvedených vyššie. Týka sa to najmä vertikálnych dohôd obsahujúcich obmedzenia, akými sú napríklad minimálne alebo pevné ceny ďalšieho predaja a, s určitými výnimkami, obmedzenia územia alebo spotrebiteľov, ktorým môže distribútér predávať zmluvný tovar alebo opravovňa poskytovať služby. Takéto dohody by výnimkou nemali byť zvýhodnené."

7. Článok 4 uvedeného nariadenia upresňuje tento pojem: výnimka sa neuplatňuje na vertikálne dohody, ktoré majú za cieľ určité obmedzenia vymenované v tomto článku (celkovo trinásť) nazývané „hlavné obmedzenia".

8. Článok 10 nového nariadenia obsahuje nasledujúce prechodné ustanovenie:

„Zákaz ustanovený v článku 81 ods. 1 sa neuplatňuje v období od 1. októbra 2002 do 30. septembra 2003, pokiaľ ide o dohody právoplatné 30. septembra 2002, ktoré nespĺňajú podmienky vyňatia podľa tohto nariadenia, ktoré ale spĺňajú podmienky vyňatia podľa nariadenia (ES) č. 1475/95."

9. Vo vysvetľujúcej brožúre týkajúcej sa nariadenia Komisia vo svojej odpovedi na dvadsiatu otázku uvádza:

„... Skončenie účinnosti nariadenia č. 1475/95 k 30. septembru 2002 a jeho nahradenie novým nariadením neznamená, že sieť musí byť *de facto* reorganizovaná. Výrobca automobilov sa však môže rozhodnúť, že po nadobudnutí účinnosti nového nariadenia reorganizuje podstatnú časť svojej siete. Na účely dodržania nariadenia č. 1475/95 a následne získania výhody z prechodného obdobia musí byť dĺžka výpovednej lehoty dva roky, okrem prípadov, keď sa rozhodlo o reorganizácii, alebo keď existuje povinnosť zaplatiť odškodnenie." [*neoficiálny preklad*]

Ďalej, štvrtý odsek odpovede na šesťdesiatu ôsmu otázku uvedenej brožúry stanovuje:

„Potreba reorganizácie siete je objektívnou otázkou a skutočnosť, že dodávateľ považuje túto reorganizáciu za potrebnú, nerieši otázku v prípade sporu. V takom prípade

prislúcha vnútroštátnemu súdu alebo rozhodcovi, aby s ohľadom na okolnosti vyriešil túto otázku.“ [*neoficiálny preklad*]

II — Skutkové okolnosti, prejudiciálne otázky a konanie na Súdnom dvore

A — *Rozhodujúce skutočnosti konania vo veci samej*

10. Roku 1996 A. Brünsteiner GmbH (ďalej len „Brünsteiner“) a Autohaus Hilgert GmbH (ďalej len „Hilgert“) uzavreli obaja dohodu o distribúcii s Bayerische Motorenwerke AG (ďalej len „BMW“).

11. Podľa článku 11 ods. 3 tejto dohody BMW môže vypovedať dohodu oznámením s výpovednou lehotou 24 mesiacov. Článok 11 ods. 6 tejto dohody upravuje vypovedanie dohody z dôvodu reorganizácie distribučnej siete. Podľa tohto ustanovenia:

„Ak je potrebná reštrukturalizácia celej distribučnej siete BMW alebo jej podstatnej časti, BMW je oprávnená vypovedať dohodu s výpovednou lehotou 12 mesiacov.

Uvedené platí tiež v prípade, ak dôjde k podstatnej zmene všeobecného právneho stavu, z ktorého vychádza predmetná dohoda.“

12. V septembri 2002 BMW vo svojej európskej sieti vypovedala všetky dohody o distribúcii s účinnosťou od 30. septembra 2003. Dôvod, ktorý uviedla, sa týkal nadobudnutia účinnosti nariadenia č. 1400/2002 k 1. októbru 2002 a následných právnych a štrukturálnych zmien v sektore automobilovej distribúcie, ktoré donútili BMW reorganizovať svoju distribučnú sieť.

13. BMW následne uzavrela s väčšinou svojich predchádzajúcich koncesionárov nové dohody účinné od 1. októbra 2003 a prispôsobené požiadavkám nariadenia č. 1400/2002.

14. Najmä dohody s Brünsteiner a Hilgert však neboli obnovené. Títo dvaja koncesionári teda napadli platnosť výpovede na vnútroštátnom súde s tvrdením, že bolo potrebné rešpektovať výpovednú lehotu

dvoch rokov. Následne navrhovali vydanie deklaratórneho rozhodnutia, ktoré by potvrdilo pokračovanie koncesionárskeho vzťahu po 30. septembri 2003, najneskôr do 30. septembra 2004.

15. Odvolací súd Oberlandesgericht München odvolania zamietol. Svoje rozhodnutie odôvodnil skutočnosťou, že zmeny, ktoré vyvolalo prijatie nariadenia č. 1400/2002 si vyžadovali reorganizáciu distribučnej siete BMW. Sériu ustanovení obmedzujúcich hospodársku súťaž, ktorá bola predmetom výnimky v nariadení č. 1475/95, je potrebné považovať za hlavné obmedzenia podľa článku 4 nového nariadenia, takže aj v prípade, ak by nedošlo k vypovedaniu dohôd k 30. septembru 2003, všetky ustanovenia obmedzujúce hospodársku súťaž obsiahnuté v dohodách o distribúcii BMW by stratili účinnosť od 1. októbra 2003. Podľa tohto súdu ani do 30. septembra 2004, teda uplynutia riadnej výpovednej lehoty, nebolo možné od BMW žiadať, aby akceptovala právny stav stanovený v rámcovej dohode, teda v dohode bez ustanovení obmedzujúcich hospodársku súťaž, alebo stav bez zmluvnej úpravy, keďže existujúca dohoda mala byť považovaná za neplatnú od začiatku.

16. Brünsteiner a Hilgert podali dovolanie na Bundesgerichtshof, pričom trvali na svojom návrhu na vydanie deklaratórneho rozhodnutia.

17. Bundesgerichtshof (Kartellsenat) považoval za potrebné položiť Súdnemu dvoru dve prejudiciálne otázky. Okrem toho uviedol, že napriek reštriktívnej teórii založenej na vysvetľujúcich brožúrach Komisie, podľa ktorých nemožno potrebu reorganizácie jednoducho odôvodniť nadobudnutím účinnosti nariadenia č. 1400/2002, ale iba hospodárskymi podmienkami, bolo však možné potvrdiť, že nadobudnutie účinnosti novej skupinovej výnimky malo vplyv na vnútornú organizáciu systémov distribúcie v sektore motorových vozidiel tak, že nielen hospodárske, ale aj právne podmienky mohli spôsobiť reorganizáciu uvedených systémov.

18. V tomto ohľade sa uvádza, že nariadenie č. 1400/2002 vyvolalo potrebu zavedenia určitých zmien v distribučných sieťach — potrebu, ktorá dovtedy v tomto sektore nebola známa — keďže veľmi rozšírená kombinácia výlučnej a selektívnej distribúcie už nebola vyňatá. Výrobcovia sa teda musia rozhodnúť pre jeden zo systémov. Okrem toho, aby mohli predaj a servis, ktoré boli až doteraz povinne spojené, ďalej podliehať skupinovej výnimke, musia byť oddelené a zaniká tiež exkluzivita značky.

19. Ak pred uplynutím prechodného obdobia neboli existujúce dohody prispôsobené alebo vypovedané a uzatvorené nové, ich ustanovenia obmedzujúce hospodársku súťaž

strácajú platnosť. To by mohlo viesť k vzniku dvojakého právneho stavu v rámci jedného distribučného systému, a v tejto situácii by distribútéri, ktorí neboli pripravení prijať zmeny, mali väčšiu slobodu ako iní distribútéri v uvedenej sieti. Vnútroštátny súd sa stotožňuje so stanoviskom odvolacieho súdu, že nejde o situáciu, ktorá by bola žiaduca.

B — *Prejudiciálne otázky*

20. Na druhej strane, vnútroštátny súd čelí problému, že prvá prejudiciálna otázka v skutočnosti nie je relevantná, ak nezávisle na právoplatnosti vypovedania a momente nadobudnutia účinnosti, dohoda o distribúcii nemôže byť v žiadnom prípade platná po uplynutí prechodného obdobia. Z tohto dôvodu vzniká nasledujúca otázka:

— má sa článok 4 nového nariadenia, pokiaľ ide o jeho účinky, považovať za záväzný v takom rozsahu, že dohody, ktoré neboli vypovedané v stanovených lehotách alebo neboli prispôsobené, sa stávajú neplatnými po uplynutí prechodného obdobia, teda od 1. októbra 2003,

— alebo je možné, aby dohody, ktoré neboli vypovedané v stanovených lehotách, zostali po nadobudnutí účinnosti nového nariadenia platné až do uplynutia dvojročnej výpovednej lehoty.

21. Bundesgerichtshof položil Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 5 ods. 3 prvá veta prvá zarážka nariadenia (ES) č. 1475/95 o uplatňovaní článku [81] ods. 3 Zmluvy na niektoré kategórie dohôd o distribúcii a servise motorových vozidiel vykladať tak, že nevyhnutnosť reštrukturalizovať distribučnú sieť ako celok alebo jej podstatnú časť a s tým spojené právo dodávateľa vypovedať v lehote jedného roka dohody uzatvorené s distribútérmi, môže tiež vyplývať z toho, že nadobudnutie účinnosti nariadenia Komisie (ES) č. 1400/2002 z 31. júla 2002 o uplatňovaní článku 81 ods. 3 Zmluvy na niektoré kategórie vertikálnych dohôd a zosúladených postupov v sektore motorových vozidiel vyvolalo potrebu zásadných zmien distribučného systému dovtedy uskutočňovaného výrobcom a jeho distribútérmi, ktorý sa opiera o nariadenie (ES) č. 1475/95 a je ním povolený?

2. V prípade zápornej odpovede na prvú otázku:

Má sa článok 4 nariadenia (ES) č. 1400/2002 vykladať tak, že obmedzenia hospodárskej súťaže obsiahnuté v dohode o predaji motorového vozidla, ktoré podľa tohto nariadenia predstavujú hlavné obmedzenia (‚čierne doložky'), výnimočne uplynutím prechodného obdobia jedného roka v zmysle článku 10 uvedeného nariadenia (30. september 2003) nemali za následok neplatnosť výnimky zo zákazu stanoveného v článku 81 ods. 1 ES pre všetky ustanovenia dohody obmedzujúce hospodársku súťaž, ak bola predmetná dohoda uzatvorená v čase platnosti nariadenia (ES) č. 1475/95, v súlade s ustanoveniami tohto nariadenia a bola týmto nariadením vyňatá?

Je to tak v každom prípade, pokiaľ neplatnosť podľa práva Spoločenstva všetkých ustanovení dohody, ktoré obmedzujú hospodársku súťaž, má za následok neplatnosť podľa vnútroštátneho práva dohody o predaji motorového vozidla ako celku?"

C — *Konanie na Súdnom dvore*

22. Tak Brünsteiner, Hilgert a BMW, ako aj Komisia Európskych spoločenstiev predložili svoje písomné pripomienky. Na pojednávaní 7. septembra 2006 mali títo účastníci konania možnosť vysvetliť svoje stanovisko.

III — Posúdenie

Prvá prejudiciálna otázka

23. Prvá prejudiciálna otázka si vyžaduje z mojej strany len stručný komentár. Táto otázka je podobná jedenástej otázke položenej vo veci Vulcan Silkeborg, ku ktorej som predložil návrhy 27. apríla 2006 a v ktorej Súdny dvor nedávno rozhodol. [4]

24. Na účely odpovede na túto prvú otázku sa preto odvolávam na body 53 až 66 tohto rozsudku.

25. V súhrne sa v ňom uvádza:

— nová skupinová výnimka zaviedla podstatné zmeny vo vzťahu k systému

4 — Rozsudok zo 7. septembra 2006, C-125/05, Zb. s. I-7637.

vytvorenému predchádzajúcim nariadením a najmä stanovila prísnejšie pravidlá,

— dodávatelia nie sú vôbec povinní, ale majú možnosť zaviesť do dohôd o distribúcii ustanovenia obmedzujúce hospodársku súťaž,

— nadobudnutie účinnosti novej skupinovej výnimky samo osebe vôbec nevyvoláva potrebu reorganizácie distribučnej siete dodávateľa,

— vzhľadom na podstatné zmeny zavedené novým systémom výnimky však mohli byť určití dodávatelia nútení upraviť svoje dohody o distribúcii, aby si zaistili, že tieto dohody naďalej budú patriť do rozsahu skupinovej výnimky stanovenej týmto nariadením. Tak to mohlo byť najmä v prípade ustanovení vyňatých na základe nariadenia č. 1475/95, ktoré však boli v súčasnosti označené za „hlavné" obmedzenia v zmysle článku 4 ods. 1 nariadenia č. 1400/2002,

— práve z dôvodu týchto podstatných zmien článok 10 nariadenia č. 1400/2002 stanovuje prechodné obdobie,

— takto výrobca môže upraviť dohody, hoci v určitých situáciách pôjde viac o celkové zmeny pozostávajúce z celkovej reorganizácie v zmysle článku 5 ods. 3 nariadenia č. 1475/95. Taká reorganizácia sa tak mohla ukázať ako potrebná, ak sa s cieľom pokračovať vo využívaní skupinovej výnimky dodávateľ kombinujúci výhradnú a selektívnu distribúciu rozhodol zachovať len jeden systém distribúcie, či už výhradnej alebo selektívnej, aby mohol pokračovať vo využívaní skupinovej výnimky.

26. Súdny dvor uzavrel svoje úvahy nasledujúcim výrokom:

„... nadobudnutie účinnosti nariadenia (ES) č. 1400/2002 nevyvolalo samo osebe potrebu reorganizovať distribučnú sieť dodávateľa v zmysle článku 5 ods. 3 prvého pododseku prvej zarážky nariadenia č. 1475/95. Toto nadobudnutie účinnosti však v závislosti od konkrétnej organizácie distribučnej siete jednotlivých dodávateľov mohlo viesť k potrebe zmien takého významu, že predstavujú skutočnú reorganizáciu uvedenej siete v zmysle tohto ustanovenia. Vnútroštátnym súdom a rozhodcovským orgánom prislúcha, aby na základe všetkých konkrétnych okolností sporu, ktorý prejednávajú, posúdili, či ide o taký prípad."

27. Z výroku Súdneho dvora zjavne vyplýva, že vnútroštátny súd je oprávnený preskúmať, či na základe hospodárskych dôsledkov nadobudnutia účinnosti nového nariadenia možno tomuto nadobudnutiu účinnosti pripísať potrebu reorganizácie distribučnej siete. Okrem toho, kritérium vyjadrené v článku 5 ods. 3 nariadenia č. 1475/95 týkajúce sa vypovedania dohody oznámením so skrátenou výpovednou lehotou, zostáva celé v platnosti. To znamená, že potreba reorganizácie celej distribučnej siete alebo jej podstatnej časti musí byť prijateľná. Takisto si možno klásť otázku, či reorganizáciu smerujúcu k obnoveniu dohôd o distribúcii s približne 90 % existujúcich koncesionárov možno kvalifikovať ako reorganizáciu celej distribučnej siete alebo jej podstatnej časti. Vnútroštátnemu súdu prislúcha preskúmať, či sú splnené skutočné podmienky uplatnenia citovaného ustanovenia.

Druhá prejudiciálna otázka

28. Druhá otázka sa v podstate týka stanovenia účinkov existujúcej dohody, ktorá nebola upravená alebo vypovedaná v stanovenej lehote, pokiaľ obsahuje hlavné obmedzenia hospodárskej súťaže, ako sú uvedené v článku 4 nariadenia č. 1400/2002, navyše ak táto situácia podľa vnútroštátneho práva pravdepodobne vedie k neplatnosti dohody o distribúcii ako celku.

29. Všetci účastníci konania súhlasia s tvrdením, že dohoda, ktorá obsahuje „obmedzenia podľa článku 4" nemôže po uplynutí prechodného obdobia využívať výhodu skupinovej výnimky. Brünsteiner a Hilgert zastávajú názor, že neplatnosť uvedených obmedzení podľa článku 4 nevedie automaticky k neplatnosti dohody ako celku. Dohoda o distribúcii môže byť zachovaná bez ustanovení obmedzujúcich hospodársku súťaž. Podľa týchto účastníkov konania dohoda uzavretá podľa vnútroštátneho práva môže byť podľa výkladu v súlade s právom Spoločenstva označená za neplatnú v celom rozsahu len vtedy, ak sa dodávateľ pokúsil prispôsobiť uvedenú dohodu novému právnemu stavu, čo však druhá strana odmietla bez závažného dôvodu.

30. Súhlasím s názorom, že dohoda, na ktorú sa vzťahuje predchádzajúca skupinová výnimka podľa nariadenia č. 1475/95, v ktorej sa však po uplynutí prechodného obdobia stanovenom v článku 10 nariadenia č. 1400/2002 stále nachádzajú ustanovenia kvalifikované ako hlavné obmedzenia v zmysle článku 4 novej skupinovej výnimky, nemôže ako celok využívať uvedenú výnimku.

31. V tomto ohľade je ustanovenie článku 4 jasné. Na rozdiel napríklad od článku 5 nariadenia č. 1400/2002, ktorý stanovuje, že výnimka „sa neuplatňuje na žiadny z nasledujúcich záväzkov obsiahnutých vo vertikálnych dohodách", článok 4 uvádza, že „výnimka sa neuplatňuje na vertikálne dohody, ktoré...".

32. Ustanovenie článku 10 nariadenia č. 1400/2002 je tiež jednoznačné. Prechodné obdobie je stanovené na jeden rok. Až do skončenia tohto obdobia, to znamená až do 30. septembra 2003, existujúce dohody, ktoré spĺňajú podmienky vyňatia podľa nariadenia č. 1475/95, vrátane obmedzení, ktoré sa v nich nachádzajú a ktoré sú v súčasnosti kvalifikované ako hlavné obmedzenia, môžu byť vyňaté zo zákazu podľa článku 81 ods. 1 ES. Uplynutím prechodného obdobia táto možnosť zaniká.

33. Až do skončenia uvedeného obdobia majú hospodárske subjekty možnosť takpovediac upraviť svoje dohody a/alebo pristúpiť k reorganizáciám, aby mohli využívať novú výnimku.

34. Ako už bolo uvedené v odpovedi na prvú otázku, vnútroštátnemu súdu prislúcha rozhodnúť o tom, či ide o reorganizáciu celej distribučnej siete alebo jej podstatnej časti a následne uplatnenie výpovednej lehoty jedného roka. Ak je zjavné, že nie sú splnené podmienky uplatnenia skrátenej výpovednej lehoty stanovenej v nariadení č. 1475/95, a teda je potrebné uplatniť dvojročnú výpovednú lehotu, vnútroštátnemu súdu prislúcha, aby sa vyjadril o účinkoch tejto situácie na dohodu o distribúcii, ktorá ďalej existuje.

35. V žiadnom prípade nemožno ustanovenia nariadenia č. 1400/2002 vykladať tak, že okrem jednoročnej výpovednej lehoty možno výnimočne využívať výnimku počas ďalšieho roku.

36. V prejednávanej veci teda dotknutá dohoda nemôže využívať skupinovú výnimku a ustanovenia obmedzujúce hospodársku súťaž, ktoré sú v nej obsiahnuté, je potrebné preskúmať vo svetle článku 81 ES.

37. Navyše uvádzam, že je účinné nariadenie (ES) č. 1/2003 [5]. To znamená, že v prípade, ak dohoda nemôže využívať skupinovú výnimku, súd má právomoc posúdiť, či sú v konkrétnom prípade splnené podmienky podľa článku 81 ods. 3 ES. Skupinová výnimka nepochybne ponúka hospodárskym subjektom „prístav pokoja", to však neznamená, že v prípade nedodržania podmienok skupinovej výnimky dohoda vôbec nespĺňa podmienky článku 81 ods. 3 ES. Nebude však isté, že vnútroštátny súd vzhľadom na sprievodný dôvod vyňatia dohôd obsahujúcich určité ustanovenia skupinovej výnimky, dospeje k inému záveru, aj keď ide iba o obdobie jedného roka. To znamená, že uvedené ustanovenia sú neplatné podľa článku 81 ods. 2 ES. Je možné, že takéto posúdenie uskutočnené podľa článku 81 ods. 3 ES bude odlišné, pokiaľ ide o ustanovenia obmedzujúce hospodársku súťaž, ktoré nie sú výslovne vyňaté skupinovou výnimkou. V prejednávanej veci však

5 — Nariadenie Rady zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 a 82 Zmluvy (Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1; Mim. vyd. 08/002, s. 205).

žiadny z dotknutých účastníkov nežiadal, aby vnútroštátny súd posúdil túto skutočnosť. BMW tak neurobila, pretože využila príležitosť zavedenia novej skupinovej výnimky na to, aby pristúpila k reorganizácii svojej siete. Obe žalobkyne rovnako nežiadali takéto posúdenie, keďže vyžadujú pokračovanie zmluvného vzťahu, ak by to bolo potrebné, bez akéhokoľvek ustanovenia obmedzujúceho hospodársku súťaž. Nezdá sa, že by existoval rozdiel, pokiaľ ide o zohľadnenie individuálnej výnimky.

38. Je možné, že Brünstein a Hilgert sú v situácii, akou je tá v prejednávanej veci, podvedení, ak nesprávne došlo k vypovedaniu so skrátenou výpovednou lehotou.

39. BMW bola totiž nepochybne oprávnená reorganizovať svoju distribučnú sieť a rozhodnúť, za akých podmienok a s kým má v úmysle uzavrieť dohody o distribúcii, avšak predbežné vypovedanie existujúcich dohôd sa musí uskutočniť podľa ustanovení článku 5 ods. 2 a 3 nariadenia č. 1475/95. [6]

40. Ak je potrebné priznať, za predpokladu, že dohody boli vypovedané oneskorene (pretože nejde o reorganizáciu), že ustanovenia uvedených dohôd, ktoré sú v rozpore s článkom 4 nariadenia č. 1400/2002, sú neplatné a z tohto dôvodu sú dohody podľa vnútroštátneho práva tiež neplatné, na zmiernenie ujmy poškodených distributérov sú v podstate možné dve riešenia. Buď sa BMW rozhodne uzavrieť novú dohodu zodpovedajúcu požiadavkám nového nariadenia, alebo distributérom, v prejednávanej veci Brünsteiner a Hilgert, bude poskytnuté odškodnenie za vypovedanie dohody s príliš krátkou výpovednou lehotou. Vnútroštátnemu súdu prislúcha posúdiť túto otázku podľa vnútroštátneho práva.

41. V tejto súvislosti treba tiež poznamenať, že stanovisko zastávané BMW v jej písomných pripomienkach a na pojednávaní, podľa ktorého Komisia nebola oprávnená na to, aby vložila do svojich skupinových výnimiek ustanovenie týkajúce sa povinných výpovedných lehôt, nemožno prijať, keďže spochybňuje platnosť ustanovenia nariadení upravujúcich výnimky. Vzhľadom na to, že vnútroštátny súd žiada len výklad uvedených ustanovení, účastníci konania nie sú v rámci prejudiciálneho konania oprávnení napádať platnosť sporných ustanovení. [7]

6 — Ak sa BMW rozhodne vykonať reorganizáciu neskôr, samozrejme s ohľadom na článok 3 ods. 5 nariadenia č. 1400/2002.

7 — Pozri rozsudok z 9. decembra 1965, Singer, 44/65, Zb. s. 1191. Pozri napríklad rozsudky zo 6. júla 2000, ATB a i., C-402/98, Zb. s. I-5501, a z 12. februára 2004, Slob, C-236/02, Zb. s. I-1861.

IV — Návrh

42. Vzhľadom na predchádzajúce úvahy navrhujem, aby Súdny dvor na otázky Bundesgerichtshof odpovedal takto:

1. Nadobudnutie účinnosti nariadenia Komisie (ES) č. 1400/2002 z 31. júla 2002 o uplatňovaní článku 81 ods. 3 Zmluvy na niektoré kategórie vertikálnych dohôd a zosúladených postupov v sektore motorových vozidiel nevyvoláva samo osebe nevyhnutnosť reorganizovať distribučnú sieť dodávateľa v zmysle článku 5 ods. 3 prvej vety prvej zarážky nariadenia Komisie (ES) č. 1475/95 z 28. júna 1995 o uplatňovaní článku [81] ods. 3 Zmluvy na niektoré kategórie dohôd o distribúcii a servise motorových vozidiel [*neoficiálny preklad*]. Je však možné, že toto nadobudnutie účinnosti vzhľadom na osobitnú organizáciu distribučnej siete každého dodávateľa si mohlo vyžiadať také podstatné zmeny, ktoré možno kvalifikovať ako skutočnú reorganizáciu tejto siete v zmysle uvedeného ustanovenia. Vnútroštátnym súdom prislúcha, aby na základe všetkých konkrétnych okolností sporu, ktorý prejednávajú, posúdili, či ide o taký prípad.

2. Ustanovenia nachádzajúce sa v dohodách, ktoré neboli vypovedané v príslušných lehotách a ktoré sú v rozpore s nariadením č. 1400/2002, sa v každom prípade stávajú neplatnými po uplynutí prechodného obdobia a sú považované za neplatné od začiatku. Otázka, či táto neplatnosť spôsobuje neplatnosť dohody ako celku, patrí do vnútroštátneho práva. V žiadnom prípade nemožno pripustiť, aby platnosť dohody vypovedanej oneskorene podľa článku 5 ods. 3 nariadenia č. 1475/95 bola predĺžená po uplynutí tohto prechodného obdobia.